

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 5. listopada 1875.

List 45.

Koledar za naslednji teden.

Listopad. — November.

7. **Nedelja XXV** po binškoštih. Evangelij: „Sovra-
žin človek je prisejal ljulike med pšenico“. (Mat. 13.)
— *Zahvalna nedelja za vse prejete dobrote.* — Sv. *Pros-*
docim, škof spoz., učenec sv. Petra. Gl. Danico lansk.
leta. List 44.

8. **Ponedeljek.** Sv. štirje spričevavci Kronani;
bili so štirje bratje: *Sevér*, *Severijan*, *Karpofor* in *Vik-*
torin, ki so pod cesarjem Dioklecijanom dosegli muče-
niško krono.

9. **Torek.** Sv. *Teodor*, vojak sprič., je prejel pod
cesarjem Maksimijanom mučeniško krono 9. listopada
l. 306.

10. **Sreda.** Sv. *Andrej Avelin*, spoz. iz reda tea-
tincev. † 10. listopada 1608.

11. **Četertek.** Sv. *Martin*, škof Turoški spozn.
† 11. listopada 400. Gl. Danico lansk l. List 45.

12. **Petek.** Sv. *Martin I*, papež sprič. † 16. kim-
l. 655.

13. **Subota.** Sv. *Didak*, spoz., brat iz kapucin-
skega reda. † 12. listopada 1463.

Sv. *Makselenda*, devica in spričevavka, je v 7. sto-
letji na Niderlandskem v mestu Kambraju luč svetá
ugledala; bila je hči pobožnih, silno bogatih staršev, ki
so jo odgojevali v strahu Božjem. Bog si je bil to de-
klico sebi izvolil. Do igrač ni imela nobenega nagljenja,
toliko bolj pa do molitve in svetih reči. Lepe oblačila
je niso veselile, hrepenela pa je po viši lepoti svoje duše
— po sveti čistosti; Bogu je bila vedno devištvo oblju-
bila. Odrastla devica je zavoljo svoje čedne postave,
bogastva in čednost imela veliko imenitnih in bogatih
snubačev, ki so si jo prosili pri njenih starših. Ker so
nje starši dobro vedili, da Makselenda od možitve še
ne slišati nič noče, so vse snubače z mnogimi izgovori, pa
z vso dvorljivostjo odpravljali. Poslednjič se oglasi Har-
duin, bogat mladenec, visokega rodú in mogočne rodo-
vine, ter jih prosi, naj mu dajo Makselendo v zakon.
Pa tudi tega z vso spodobnostjo odpravijo. Harduin pa
jih dan na dan za njo naganja, prosi, joka, darila nosi,
druge veljavne može k njim pošilja, poslednjič pa še
proti in žuga. Starši — tacega in tolicega moledvanja
že siti — mu jo obljubijo, pa svoje hčeri nič ne vpra-
šajo, če je tudi ona ga vzeti pri volji. Ljubezni pijani
mladenec hiti domu, in začne pripravljati za poroko, pa
s toliko blišobo, kakoršne še ni bilo nikjer viditi.

Oče in mati Makselendo k sebi pokličeta in ji raz-
odeneta, da sta jo Harduinu v zakon obljubila. To je

devico tako pretreslo, kakor da bi vanjo trešilo, da ni
môgla nič odgovoriti, ker bila je Bogu vedno devištvo
obljubila in se z nebeškim Ženinom zaročila; prosila
ju je en dan odloga. Makselenda gre v svojo stanico in
vso noč moli, ter Boga prosi, naj po svoji milosti in
modrosti njeno devištvo varuje. Angelj z nebés se ji
prikaže, jo v njenem sklepu poterdi, in jo zagotovi, da
bode njeno čisto serce in telo slehernega madeža obva-
rovano. Sveta devica gre drugo jutro k svojim staršem,
in jim z vso spodobnostjo pa serčno reče: „Kaj ste
vender mislili, da ste me brez moje vednosti in volje
Harduinu obljubili! Sej sem že v tacih letih, da lahko
sama določim, v katerem stanu naj Bogu služim; zatoraj
bi bili mógli v taki imenitni reči naj poprej mene vpra-
šati in izvolitev stanú meni prepustiti. Spoznati vam
moram, da nočem ne Harduina ne kakege drugega že-
nina, naj bi mi tudi sto kron prinesel, ker sem si že v
svojih otroških letih Sina Božjega za ženina izvolila, in
se z njim zaročila; nemogoče mi je zvestobo prelomiti
njemu, pri katerem sem dosihmal vso svojo srečo in za-
dovoljnost našla.“ Po teh besedah se ločijo, in ostanejo
pri svojem sklepu.

Starši si domišljujejo, da se bode sicer vselej vbog-
ljiva deklica vdala, ko ženin k poroki pride in se ji v
svoji blišobi prikaže. Določeni dan pride ženin v zali,
z zlatom in biseri prepreženi obleki, z njim velika truma
sorodnikov in dolga rajda strežnikov: vsi kolikor mo-
goče berhko oblečeni. Oče gre v stanico k svoji hčeri,
ter ji reče: „Tvoj ženin je že tukaj, dan veselja in tvoje
sreče je prišel, dal ti bom svoj očetovski blagoslov, pojdi
tedaj, in pokaži se svojemu ženinu in njegovim svatom!“
Devica se na vsih udih trese, joka in zdihuje, ter pravi,
da ga noče, ker je že s Kristusom zaročena. Oče jo
pregovarja in pregovarja, in milo prosi, da naj mu ne
dela zdaj sramote. Devica ostane pri svojem sklepu
terdna kakor skala. Očeta prime jeza, zagradi hčer in
jo vleče pred ženina. Devica ga ne pogleda, se le od
njega obrača, in pravi, da ga noče. Ko svatje vidijo,
da je v tih okolišinah poroka nemogoča, se začnejo
zgubljeni in domú vračati. Devica gre v svojo samoto.
Harduin še nekoliko česa po hiši razsaja, poslednjič se
v svoji togoti tudi domú pobere in maševanje žuga.

Makselenda v svoji samoti se ostro posti, po noči
čuje in moli, obilno milošnjo deli, in se k smerti pri-
pravilja, ker sliši notranj glas, da ji bo Gospod Bog po-
delil mučeniško krono za njeno junaško stanovitnost. —
Kmalo po uni ravno omenjeni prigodbi gredó starši od
hiše na gostarije, svojo hčer pa domá pustijo, ker nima
veselja do tacih stvari. Harduin zvé, da je Makselenda
sama domá, gré z nekterimi svojimi strežniki v njé hišo,
jo najde v nekem kotu, ji pade k nogam, ter jo — ves
v solzah — zdihovaje prosi, naj se ga usmili, in se dá

z njim poročiti, ker mu je življenje brez njé naj večji terpljenje, z njo pa mu bo vsako terpljenje sladkost. Makselenda mu serčno odgovori: „Kristus je moj ženin, že v otroških letih sem se z njim zaročila, ter sem mu vedno devišstvo obljubila, rajše hočem tisučkrat umreti, kakor pa mu deviško zvestobo prelomiti“. Po teh besedah zbeži spred njega. Harduin skoči za njo in jo zagradi za vrat, tako močno, da se ji kri ulije iz ust, nosa, ušes in oči, ter se zgrudi mrtva na tla. Harduin vpije: „Gorjé meni! oh gorjé! oslepel sem“. Strežniki zbežé, ker se bojé, da bi tudi njih ne zadela šiba Božja. Starši pri kosilu zvedó to žalostno prigodbo, tečejo vsi prestrašeni domú, in najdejo svojo hčer mrtvo, vso v kervi, zraven nje pa slepega Harduina, ki neznansko tuli in svoje hudodelstvo objokuje. Makselenda je bila slovesno pokopana v bližnjem mestu Kambraju.

Tri leta po tem je bilo po opominjevanji Božjem njeno deviško truplo vpričo kambrajskega škofa Vendicijana vzdignjeno in z veliko slovesnostjo preneseno tje, kjer je bila umorjena. Tudi Harduin močno želi vdeležiti se te slovesnosti. Pripeljejo ga slepega k trugi. Harduin vpričo ljudstva pred njo poklekne, jokaje spoznava svoje hudodelstvo, preserčno prosi sveto devico odpušjenja in pomoči pri Bogu. Harduin res na priproš njo svete device dobi pogled po triletni pokori. Vse ljudstvo stermi in hvali Boga. Kambrajski škof sozida sveti devici na čast zalo cerkev in samostan. Nje starši podelé v ta namen vse svoje premoženje. Sveta Makselenda je dosegla deviško in mučeniško krono leta 670, njé praznik se obhaja 13. listopada.

Prigodba s sveto Makselendo bodi staršem v svarjenje, da naj nikar ne silijo otrok v zakonski stan, in tudi ne v zakon z osebami, do katerih nimajo serca. Sila ni nikoli dobra, vzrok je mnogih nesrečnih zakonov.

Kristjanski Arabljani v Algeriji.

Msgr. Lavigerie, nadškof Algerijski, se je neizrekljivo trudil denara nabirati za vzgojo arabskih otrok, ki so zarad vednih bojov zoper francosko gospodarstvo osiroteli, da bi te uboge zapuščene v dobrotne naprave spravil in jih ondi v kristjanski veri podučeval, pa tudi v poljedelstvu in vertnariji izuril. Pri tem hvalnem početju je bil pa oviran ravno od tiste stani, od koder bi bil najmanj pričakoval, namreč od vladine stvari; pa je le imelo njegovo naprestano trudenje sijajen vspeh. Iz bližega nadškofovega pisna posnamemo nekoliko verstic, ki kažejo, kake so kristjanske vasi algerijske in kako bi omika še le napredovala, ako bi se prizadevam sv. Cerkve in gorečnosti misijonarjev ne zopervalo.

V eni algerijskih dolin, ki se stega med dvema gorskima ridama, se vidi z železnice, iz Orana v Alžir peljajoče, neka vas, ki je raztresena ob robéh neobdelanih gričev. Reka Šelif šumi ob nožji vasi in potoček jo ob desni omejuje. Tukaj je stala nekada rimljanska, gotovo kristjanska naselba; kajti podertine izkopavajoči so našli kapitél (gornji del stebra) neke cerkve. Zdi se celo, da se je kristjanstvo v tem kraji prej uterdilo, kakor pa v ostali Afriki. Nekoliko milj dalje se še nahajajo na mestu „oppidum Tingitii“ popolnoma ohranjeni ostanki katoliške cerkve, znabiti najstareje sveta. Ima namreč na mozaik-tlaku letnico zidanja, 285. leto provincije Mauretanske, ali 323. keršanskega štetja, tedaj le malo lét po oprostenji Cerkve po Konstantinu, in posvečena je apostoljnoma Petru in Pavlu. Od takrat pa se je mahamedanska surovost tudi mimo vlačila in kamor ta stopi, trava ne raste več. Smert in nerodovitnost se je širila po tej dolini, ki je bila obljudena enako Renski dolini. Ko sem bil pred šestimi leti prvičkrat

vanjo stopil, še ni bilo železnice. Zavzel sem se veličastni tiboti v tej pušavi. Noben človešk glas mi ni prišel na uho; le hripavi krik hijene ali vrešečega šakala se je čul v germičevji, ki se je vlekel v daljavo, kakor brezbrežno morje.

Danes pa je vas, o kateri govorim, prijetno zelena v tej pušavi. Hiše, ki so ena od druge po vertih ločene, in ki stojé poleg ravnih cést, so priproste, ali odlikujejo se v snažnosti. Mlado zelenje molí izmed belih zidov. Cerkev, priprosta kakor hiše, nad katere sega, dviga križ proti nebu kot znamenje pridobljenega miru, križ, kateri ima tem krajem, ki so nad deset stoletij bili v smertni senci, zopet dati luč življenja. Ta križ v čast patrijarha kartaškega, sv. Ciprijana, katerega je cerkev posvečena, ima podobo prvostolnega križa. Pred vasjó je velik vert z drevjem in zeliši, ki je na toliko delov predelejen, kolikor je družin; dva vodotoka ga rosita in mu cvetočo rast dajeta. Zadej je velikansk log, z nasuto zemljo ograjen, v katerega zvečer vprežne vole in mlečne krave pripérajó. Sicer pa mora gniti vse nerodovito germičje in terda pritlična palma, da žitnim poljem prostor dá. Povsod je viditi sledi dela in djavnega živetja! Če prašate Evropejca za ime te nove vasi, bi vam odgovoril: To je sv. „Ciprijan pri Tigzelu“. (Tigzel je mala reka). Ako bi pa šli k enem arabskih ali kabilskih rodov, ki bivajo na višavji sosednjih gorá in bi jim od daleč dolino pokazali, reki bi: To je vas „Marabutovih“ sinov. Čast je, da sem jez ta Marabut, ker oni to ime dajó katoliškim duhovnom tako, kakor služabnikom svoje krive vere. „Marabutovi sinovi“ so naše sirote. Arabljani me imajo za očeta teh otrok, ki sem jih za lakoto umirajoče otei — hvala kristjanski radodarnosti drugih — in imenujejo naselbo po njem, ki jo je vstanovil.

V tej vasi, ki smo jo mi naredili, smo začeli tistim našim varvancev, ki so v moški starosti, samostojnost dajati, ker jim odločuje domovje. Boljega sredstva nismo našli, da jim naše oblube spolnujemo in jim prihodnost zagotovljamo, kakor da smo jih na odstranjenem kraji naselili, jih nevarnostim spridenega mestnega življenja in pa dotiki z Arabljani odtgnili.

Prednica sester iz Kube vodi dekleško sirotišče; le z njenim dovoljenjem in svetom se godé zaročitve, kakor bi bila vseh mati; — ta se je podvergla trudu, da je novozaročence iz Alžira, ki je 30 milj od tod, simo dovedla. Tukajšne družine so se pripravljale, da prihajoče sprejemajo; šle so jim naproti, in jih pozdravljale s strelom. Kako Arabljani strelj ljubijo, je znano in prepričan sem, da jim kerst ljubezni do streljanja ne zatre. Ko je „smodnik govoril“, so se oglasili tudi že sreberni glasovi zvonov, in očetje, bratje in sestre se podajo k vhodu vasi, da gredo skupaj v cerkev, ki je bila kakor za praznik okinčana. Novim prišlicem sem priporočil pokornost in ljubezen do Boga, ki jih je prečudne smerti rešil, priporočil delavnost, miroljubnost in hvaležnost do teh, katerih kristjanska ljubezen jim je toliko dobrega delila; potem sem dal mladim parom žreb (vadlje) potegniti, ki je vsakemu določil, katera hiša, katere polja, voli in poljsko orodje bode njegovo. Ko se je bližal večer, so vžgali vesel ogenj in „smodnik je govoril“; po obedu so šli zopet v cerkev zahvalit se.

Nekteri Arabljani hribovskih rodov so doli prišli, da si ta prizor ogledajo, in so se tudi praznovanja vdeležili. Eden izmed njih, priletel mož, je stal zamišljen in molčeč. „Na kaj pa misliš, Ben-Heira?“ ga vpraša eden naših očetov. „Mislim“, pravi v svoji arabski hladnokernosti, „da kar svet stoji, se ni še nikdar vidilo, da bi Bog in ta kristjanski Marabut zapušenim otrokom zemlje hiše in vole bil dajal... Abd el-Kader“, pristavi po premolku, „je tudi hotel skerbeti za otroke

svojih padlih vojakov, toda on ni mogel; odšel je in njegovi otroci so se poraztresli. Bila je Alahova volja“.

Taka je splošna misel arabskih rodov. Vedó, da so ti mladi ljudje islam (muhamedanstvo) zapustili in kristjanstvo sprejeli, pa oni tudi vedó, da smo jim na voljo dali, in tisti, ki so nas teli zapustiti, so smeli oditi, in zato ne govoré slabo o ustanovljenji naše vasi. „To je Marabutova pravica, da jih svojo postavo uči“, pravijo navadno. „Njih življenje je njegovo, ker jim ga je on ohranil“. „Tako je bilo pisano“, se tolažijo drugi. Toda telesna dobrota, ki celo predsodkov polnim v oči gre, je pri vsem naj manja stvar. Ali je v Algeriji ena vas več ali manj, na tem je malo ležeče. Kar mi poskušamo, je velik zgled dati. Da smo arabsko vas zasadili, ki naj bi se pod senco Križa dobro imela, hočemo s tem v djanji pokazati, česa je upati kedaj od rodú sedaj tako zanemarjenega. Ne motimo se, stalna posest Algerije je prav za prav versko vprašanje. Neoveržljivi dokazi pričajo, da evropsko poseljevanje po Algeriji se bode neizrečeno počasi godilo. Čez 40 lét je najti še le 140.000 evropskih naseljencev, po 3500 na leto. Treba je obdelovati ali omikovati tukajšne prebivalce, katerih sovraštvo kristjanskega imena in fatališka brezskernost napravlja neprestopne zapreke. Keršanska vera, nekedar vera veliko njih prednikov, keršanska vera, ki jim je bila s strahovito silo le ugrabljena, edino ta jih zamore s Francozi združiti, iz obéh eno ljudstvo narediti in tej deželi poprešnje rodovitnost zopet podeliti. Edino to je naj bolj gotovo in naj bolj naravno rešenje algerijskega vprašanja, rešenje, ki bi peljalo tisoč pridnih rok k mirnim delom, katere so pa sedaj zmerom pripravljene, da se zoper Evropejce oborožijo. Pomni naj se, da v dosego tega namena družega ne želim, kakor pregovarjanja in svobode, in te svobode še nečem rabiti, da bi Arabljanom kar naravnost (in brez premislika) oznanoval keršansko vero; ne. Menim, če se to oznanovanje z največjo previdnosijo ne godí, bi delo, namesto ga pospeševati, celo nemogoče storilo, ker bi fanatizem (prenapetost) vžigalo. Mislim, da spoprijaznjenje se ima polagoma vterjevati s keršansko ljubeznijo, z dobrotami, in potem sčasoma, to je potrebno vsemu, kar če obstati. To je vzrok, zakaj smo vás ustanovili; to je pridiga, ki znabiti ni dokaj sijajna, ki je pa toliko živeja, ker se morajo zmerom besede umikati djanjem. To je trudna in težavna pot; toda slednjič mora k cilju pripeljati.

Naša vás nima ne žendarjev ne ječ, še župana ne, in vendar ni viditi ne nerednosti in ne nemirnosti; delo in mir vlada pod nadzorstvom dvéh misijonarjev, ki sta ob enem očeta in pastirja tega malega ljudstva. Edina postava je evangelij, postava ljubezni in pravice ob enem. Edino napovedovanje oskerbuje zvon k molitvi, k delu, k pokoju klicaje. Ginljiv prizor je gledati, kako možje in žene, zjutraj in zvečer, na zvana glas v cerkev hité. Tukaj molijo pod vodstvom enega očeta s krepkim glasom z največjo spoštljivostjo. Nikedar ne pozabijo svojih dobrotnikov. Molijo tudi vsaki dan za svoje muselmanske brate; sami od sebe so molitvico za škofa prenapredili, tako da ne pravijo več: „Molimo za našega nadškofa“, kakor navadno, ampak: „Molimo za našega očeta“. Ko sem jih pervikrat čul, sem bil za ves moj trud obilno poplačan. Po končani molitvi zjutraj vprežejo konje k plugu. To so izverstni plugi naj bolj nove iznajdbe, ker hočemo delu naših otrok upanje dati za najboljši vspéh. Malo dražje smo jih plačali, to je res, toda vspéšnemu delu se že Arabci čudijo, ki vas obišejo. Ti ubogi ljudje zemljo nekaj razpraskajo z nekimi prav starokopitnim orodjem, ki ni družega ko dolg železen žebelj na koncu dolge lesene rante. Če imajo par volov, morajo ti delati; če ne, mora pa krava ali konjali osel

to delo opravljati, pa delo je vselej slabo. V podnebji, kjer morajo rastline imeti globoke korenine, je njih žetev skoraj nič. V dobrih letih imajo četrnato ali peternato žito; v suhih pa nič, še slame ne. Žito, ki se v terdih tléh ne more vkoreniniti, je od solnca popaljeno, in lakote terpé. Ko so zadnje poletje videli, da jim pojde žito v zlo, žetev naših olikanih otrok pa je lepa bila, mislili so in rekli: „Ti delajo bolje ko mi“. Res je, če jih kdo praša in reče: „Zakaj si ne kupiš tudi ti pluga?“ odgovori eden kakor drugi: „To pri nas ni navada“, ali pa: „Mi smo ubogi in ne moremo tako dragih plugov kupovati, kakor vi“. To upiranje z začetka ne smé oneserciti. Ako setev v suhih tléh tudi pozneje kali, bo gotovo sad obrodila, kader jo nebeška rosa porosi.

Arabljani svojo nevednost nekaj zopet popravijo s svojo treznostjo. Ječmenov kruh, v pepelu pečen, za opoldne; malo kukosa zvečer, in če je kaj kozjega mleka, to jim zadostuje. Meso je prav redko kedaj; zelenjava jim je čisto neznana. Jestvine v naši vasi so vendar malo drugačne. Ženske naredé kruh po evropsko iz pšenične moke in ga pekó v skupni peči. Čeda dá mleka in vert najlepše zelenjadi obilo. Ženske ga obdelujejo, kajti v sirotiši so se vse vertovati učile. Voda obéh pretokov nam dopuša saditi vso francosko zelenjavo; po zimi bomo drevorede obsadili z granatnimi, pomerančnimi, bananami, smokovnimi in drugimi afrikanskimi drevesi, ki bodo beržkone perve, ki jih bo ta dolina čez stoletja zopet vidila. Sestre misijonske za Afriko vodijo te dela. Možje se pečajo s svojimi deli po njivah. V svoji beli opravi, z velikim belim pajčolanom, ki jim glave krije, kakor arabskim ženskam, in z velikim rudečim križem na persih, te redovnice, ki moleče in pojoče zemljo obdelujejo, spominjajo na device, ki so pred štirinajstimi stoletji afriške pušave očiviljale. Kmalu pa ženske pokliče skerb za kosilo domú; kader mož domov pride, mora kosilo pripravljeno imeti. One se tedaj vernejo v svoje stanovanje, katerih edina lepota je red in snaga.

V tem ko vsi vaščani zunaj delajo, podučujeta misijonarja nekoliko ubogih, po okolici nabranih otrok, ali pa skerbita za bolnike, ki se od vsih strani shajajo. Posebna hiša zunaj vasi je za bolnišnico odmenjena in z lekarnico prevedena. Poterpljenje in dobrota misijonarjev, brezplačno zdravljenje in zdravila, prebivalce sosednjih gorá sim vleče. Bolnike prinašajo na mulah in konjih celo od daleč. Vstopijo in sprejeti so, da bodo zdravljeni. Nekatere dni, ko jih je več, se zunaj v verstah razpostavijo in očeta jim obvezujeta rane, prednje na zemljo poklekajoča. Ginljiv prizor je, ki ga nam naša mlada misijonarja povsod kažeta; celo Arabijani se jima načuditi ne morejo, ker tega ne umejo. „Zakaj bi neki to delala?“ govoré med seboj. „Celo naši očetje in matere bi nas tako ne ajali.“

Neki častnik velikih zaslug mi reče enega dne: „Kader vidim očeta v svojih orientalskih oblekah, obdana od ubogih Arabcev, mislim, da sem pri kakem djanju iz evangelija. Ravno tako so bili tudi Jezus in aposteljni od bolnikov obdajani“.

Arabci jih premišljajo s plahim spoštovanjem in ju prosijo ne le zdravit, ampak tudi blagoslova in molitve, in pravijo kterikrat: „Vsi kristjani bodo pogubljeni, vidva pa ne. Vidva sta pravoverni. Vidva poznata Boga in storita več dobrega ko mi“. M. *)

*) Močno vstreženo. Še nadalje kaj!

Šopek jesenskih cvetic.

Podlessek (*colchicum autumnale* — *Herbstzeitlose*). Jesenska študija.

(Pis. Rafael Skalovič.)

„Kje so moje rožice,
Pisane in bele?
Mojga serca ljubčice
Vse so ovnele.“
(Orožen.)

Otožne misli sprehajajo človeka, kadar premišljuje spremenjenja naravine v jesenskem času. Moč življenja peša, ter se s hitrim korakom bliža smerti. Pérje zrumeni, listje odpada, drevje se obletava in osipa; tako odpada človek za človekom z drevesa življenja, truplo se poverne v zemljo, iz ktere je vzeto; a duša k Bogu, kateri jo je dal, ali kakor pravi pesnik:

„Kar je črna zemlja dala,
Vzame črna zemlja spet;
Duša je iz ječe vstala,
Spela se nad zvezdni svet.“

Sleherni drev d.obi v jeseni nekako bolj značajno podoba, da ga od drugih ložej razločimo; pérje, odeja drevesna, se pobarva rumeno, rujavo, rudeče. Rekel bi, kadar vidiš terto, češnje ali kako drugo drevo v rudečem pérji, da jih rudečica sramožljivosti in bojazen oblije, kajti kmalo morajo osuti letošnjo obleko ter ostati izpostavljene zimskemu mrazu. Klen, javor, topol so pa vsi rumeni (žolti) serda, da se jim žolč po žilah razlija, ker jim merzli sever pérje jemlje. Topol še po leti pri vsaki sapici ščerbetá in se z vetrom prepíra, zdaj pa se mora jediti „goda in konca“, ker jo burja oropa vsega listnatega kinča. Podoba minljivosti in smerti je to zrumenelo jesensko pérje.

Zelena barva je zmés dvéh barv: modre in rumene. „Modro je nebo, barva nebeških prikazen in razodenja božjega. Zato je moral vsak odrašeni Izraelec nositi modre vrese in vervice na škerncih zgornje obleke, v znamenje postave in zaveze z Jehovom.“ (Bähr: Symbolik des mosaischen Cultus. I. Bd. p. 343 et seq.) Nasproti pa je zemlja rujava, žolta sama na sebi; se vé, da gnojena in pomešana z mnogimi truhlimi snovi postane črna, kakoršno jo navadno imenujemo. Ako torej modro-nebeško zgine, pokaže se rumeno, žolto, zemeljako. Lepa podoba dušnega življenja. Kjer nebeška milost združena s človeško pozemeljsko močjo sodeluje, je vse čvrsto, lepo, zeleno, živahno; a kjer nebeško zgine, ostane le pustobno zemeljsko, merzla in žolta tvarina.

V take misli vtopljen korakam nekega jesenskega popoldne proti dolinici, kjer sem spomladi našel najperve cvetlice: sneženke, trobentice (jagavce), nunke itd., pa: „Kje so moje rožice?“ Davno že so zginile. Leska je ravno nastavila abranke, cvet za prihodnje leto, kajti „jesen je mati prihodnje spomladi“. Tiček „sejavec“ pa poje: „Sejaj, sejaj! verzi, verzi! giblji, giblji!“ opominjevale kmetiča, naj vseje ozimino, kajti, kar človek seje, to bo žel. Pa glej! kaj se po trati neki tako lepo rudeči? To je podlések (*colchicum autumnale* — *Herbstzeitlose*). Res, „détkena“ *) cvetica. Preden trata odmerje, v zimskem spanji zaopi, se še za slovó okinča, kakor nedolžnega otroka o pogrebu s cveticami ozališamo. Še enkrat se nasmehne, zdi se, da se mu sanja o njegovi spomladni lepoti, kako je jesensko jutro čez noč dolina posuta z nežnimi cveticami. Ali zemeljska lepota hitro zgine; k temu je dovolj par deževnih

*) „Détkeno“ je menda od „deteta“ in na Krasu rabimo za lepo, dično, fletno, kindlichschön, hübsch.

merzlih dní, nebó se čez noč ujasni, slana pade, in jesenska premična lepota zgine. Zató, dragi čitatelj, hitiva ter si poblížje oglejva to detkeno cvetko, ki nas prijazno pozdravlja. „Dasi je naj bolj nežna od vsih domačih rastlin, vendar se ne bojí mrasa in cvete takrat, kadar se jesen v zimo preobrača.“ (Štirje letni časi p. 196.) Neka posebna milina jo obdaja; kakor lice nedolžne dečice, je nekako vtelesen duh, zató jo nekje imenujejo „zimski duh“ (Winterhauch). (Bach: Studien und Lese-früchte aus dem Buche der Natur.)

(Dalje nastl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Djanje in sad bratovšine malega Jezusa ali sv. Detinstva.) Namen tega društva je ta, da se keršanski otroci tako rekoč p. d zastavo malega Jezuska zbirajo, njegove ljubeznjive zglede posnemajo, in iz ljubezni do božjega Deteta tudi oni kaj malega pripomorejo, da se pobirajo in rešujejo tisti ubogi otročiči, ki jih neverniki žive preč mečejo in zaverčujejo. V Kini in po družih neznaboških krajih pozivljeni starši male otročice mečejo v vodo, jih dajejo požrešni živini pojesti itd. Kristjanje pa take ubožčike pobirajo, po duši in po telesu otevaajo. Umirajoče keršujejo, živeče pa zraven tega v dobrih napravah odrejaajo. To delajo misijonarji, usmiljene sestre itd.

Poslednje naznanila iz Pariza pripovedujejo, da v letih 1873 do 1874 je bilo prihodkov za ta namen čez 838.000 gl. iz Francoskega, Belgije, Nizozemskega, Parskega, Švice, iz papeževih držav in z družega Laškega, iz sevrne Amerike. Iz Šmartnega pri Kranju 166 gl. Tudi vredništvo „Zgod. Dan.“ vsako leto prejme in dalje pošlje nekoliko zneskov v ta namen. Tiste neštevilne prepečatene marke, ki nam jih pridni mladenčki in drugi nosijo, gredo vse v ta namen v Azijo.

In kakošen je sad vsega tega? Misijonske poročila od 1872—1873, ki pa še niso vse skupaj, pripovedujejo, da v tem času je bilo podpiranih 71 misijonov, — 81 naprav ali hiš za reševanje otrok; — 215 ubožnic (ubožnih hiš) za take rešene otroke, — 779 šol, — 120 raznih naprav in delavnic, — 25 kmetijskih v to zadevaajočih gospodarstev, — in 269 lekarnic (apoték.)

V tistih letih je bilo keršenih 342.067 otrok, in izrejevanih 38.560.

To djanje pa tudi prav veliko pomaga, da se neverniki spreobračajo ter bodo s časom s keršanstvom ob enem dosegli tudi oliko in človekoljubnost. Apostoljski vikar v Hiang-si v Kini n. pr. naznamuje v naj poslednjišem času, da ima v svoji vikariji 2000 samo odrašenih pripravljancev za sv. kerst, za katerih spreobrnjenje se je po naj večem zahvaliti sv. Detinstvu. Tam koder imajo naprave za reševanje zaverženih otrok, se tudi največ odrašenih spreoberne. Apostoljski vikar večernega Hong-Konga piše, veči del po cele neverške vasi sprejemajo keršansko vero, po več krajih prično glavarji sami ljudi k spreobrnjenju buditi. Neki misijonar terdi, da ravno otroci bodo neverstvu hud udarec pritisnili.

Tudi keršanski otroci, ki se tega dela udeležujejo, dosegaajo velike milosti od Boga. Letniki naznamujejo, da na gornjem Avstrijanskem so nekim nesrečnim staršem vsi otroci mertvi na svet prišli ali pa precej po rojstvu umerli. Užaljeni starši so dali veči dar za neverške otroke v ta namen, da bi jim otroci ne umerli brez kersta in jim pri življenji ostajali. In res, precej prvi otrok je dosegel doželeno milost in še zdaj zdrav in vesel živi. Drugim staršem se je bil ozdravil otročič, nad katerim so bili zdravniki že čisto obupali, ko

so ga starši v sv. Detinstvo zapisali, in mu svetinjo na vrat djali.

V sv. Detinstvo se sprejemajo otroci počeni od sv. kersta pa do 21. leta. Kteri so to leto spolnili, se zamorejo pa le kot dobrotniki milost ali gnad vdeležiti. Vsak družnik plačuje po 2 soldka na mesec ali po 24 soldov na leto in moli vsak dan „Češena-Marijo“ s pristavkom: „Sv. Marija in sv. Jožef, prosita za nas in za uboge ajdovske otroke!“ Zato so pa deležni vsak ponedeljek dveh ss. maš, ki se berete v cerkvah posvečenih sv. Detinstvu Jezusovemu in Materi Božji, in veliko odpustkov, ki so zaznamnjani na dotičnih podobicah. Po posebnem privoljenji sv. Očeta se jih morejo vdeležiti tudi otroci, ki še niso bili pri sv. Obhajilu.

Že večkrat smo bili prašani za podobice sv. Detinstva; zdaj se nam je posrečilo jih več število s svetnicami in detinskimi litan. vred, ter zamoremo z njimi postreči, kdor jih želi (naj raji n. pr. po kakem potu ali bukvarji, ker s pošiljanjem po pošti se zgubi odveč časa s kakoršnim smo vedno v zadregi). Tudi zamoremo posredovati takim, ki želé biti družniki te bratovšine. Dobé pa družniki zastoj kaj lepo podobico, svetnico in bratovske litanije. Iz dozda povedanega je očitno, da družbica, tudi od mnogih škofov priporočevana, je neizrečeno dobra za človeštvo in dela veliko veselja dobrim otročičem.

Z Dolenjske strani, 27. vinotoka. (Ljudski misijon.)
Dobrota ljudskega misijona je silno velika. Mnogim in mnogim, ki so globoko v pregrehah zakopani, ali ki so posvetno in labkomišljeno živeli, se po misijonskih pridigah in presunljivih resnicah naše sv. vere duhovne oči odprejo, da sami spoznajo, kako potrebno je poprejšnje popraviti, ker je bilo skozi več lét morebiti celo še veliko nevrednih in božjeropnih spoved in obhajil, in torej morajo za naprej drugačno življenje začeti, da se večno ne pogubijo. Po jasnem podučanju, kako je marsikteremu grešniku in marsikteri grešnici dolga spoved potrebna in skoraj vsim koristna, delajo dolgo spoved, da se izkopljejo iz pregréh, ktere so ne mara v poprejšnjih spovedih iz napčne sramožljivosti zamolčevali, ali kterih niso nikdar prav obžalovali in jih tudi ne opustili. Kakor otrok pogubljenja poklekne k spovednici in kakor otrok zveličanja vstane od spovednice; sladak mir se poverne v očišeno dušo, kakoršnega morebiti še nikdar popred ni občutila, vse poprejšnje gerdobije so zbrisane in za naprej ima resnično voljo vse drugači živeti in Bogu služiti. Vse to in še več stori sv. ljudski misijon. Kolika dobrota tedaj za mnoge je sv. ljudski misijon?

To veliko dobroto so prečastiti Šmarski gospod dekan naklonili ne le svojim domačim ovčicam, ampak tudi drugim iz okolice, ko so poklicali iz Celja štiri visokočastite gospode očete Lazariste, kteri so 16. t. m. zjutraj pričeli s podučnim in ginljivim govorom do zbranih otrok, ki so bili že pri sv. obhajilu, in popoldne so jih spovedali, drugo jutro so bili pri sv. obhajilu, pred kterim so zopet čast. g. misijonar govorili ter jih pripravljali k prav pobožnemu sv. obhajilu; po sv. obhajilu so molili z njimi zahvalne molitve. Od 17. do 24. popoldne so sledile podučljive, ginljive misijonske pridige po trikrat vsak dan. Spovedniki domači in iz okolice so pomagali čč. gospodom misijonarjem spovedovati. Veliko jih je tudi od daleč iz ptujih fará prišlo zgubljenega dušnega mirú iskat in našli so ga. O kako so bili mnogi vsi ginjeni in pretakali so solze serčne žalosti pa tudi sladkega veselja in zahvale Bogu za toliko usmiljenje njegovo. — Naj bo tedaj Bogu večna hvala, hvala in zahvala preč. gospodu dekanu in neutrudljivim

visokočast. gg. misijonarjem. Bog naj vsim skupaj v nebesih poplača!

Iz Šmarije na Dolenjskem, 27. oktobra. — Draga „Danica“, marsikaj zanimivega bi se dalo iz naše okolice poročati, pa naj samo povem, kako pri nas katoliški duh veje, vkljub brezbožnemu liberalizmu. Komaj je preteklo štiri leta, kar smo imeli v tukajšni farni cerkvi sv. poslanje (misijon), in spet letos smo ga doživeli in sicer skozi osem dni, od 17. do 24. oktobra. Slovesno in izverstno so ga vodili prečastiti gospodje štirje očete Lazaristi, s pripomočjo domačih in družih sosednjih gg. duhovnov. Vse se je godilo brez naj manjšega nereda. Spovedvalo je vseh skupaj 12 gospodov. Teško bi se dalo vse natanko popisati, kako se je ljudstvo, staro in mlado, vsaki dan v ogromnem številu vdeleževalo tega sv. opravila, poslušalo besedo Božjo, in očiševalo se grehov v zakramentu sv. pokore. Vsak je našel mir svoji duši. Zupaj moj sin tvoji grehi so ti odpušeni. O zares si srečna Šmarska fara, ko imaš tolikanj tepe priložnosti za delo izveličanja! Koliko tisuč ljudi živi na svetu, ki bi radi to vidili in imeli, kar vi vidite, slišite, imate. Pa ko preslavljam Šmarsko faro, ne smem prezreti javne zahvale izreči našemu prečastitemu gosp. dekanu Matiju Brolihu, ki so nam sv. misijon preskerbeli, in tudi vsem drugim gg. duhovnom, ki so se potrudili k nam priti. Bog Vam plati! Tako je milostljivi čas sv. misijona preteklo, in smemo upati, da se je zadostilo, kar tirja sv. mati katoliška cerkev od svojih vernikov v sv. letu. Ti pa, o Bog! ki slehernega človeka serca in obisti pregleduješ, in so ti vse hude in dobre dela znane, stori na prošnjo svojega ljudstva, da ti bodo vse naše dobre dela prijetne in dopadljive, in da obrodijo stoterni sad, da po smerti, kader se iz te revne zemije preselimo v neskončno večnost, se tamkej v svetih nebesih vsi skupaj najdemo in bomo to vživali, kar zdaj verujemo in upamo. V to Bog pomagaj!
M. J.

Iz Zagreba, 27. vinot. (Zastran milošnje za ubežnike.) Prizanesite mi mojo počasnost, da še le zdaj pošljem poterjenje za poslanih 295 gl. 50 kr. v prid Bošnjakov (in Ercegovcev), kteremu je pridjana tudi sprejemnica tukajšne generalkomande kakor obmejnega opravištva, in za 2 vreči (ena večji, ena manjši) obleke. Vreči sem poslal našim sestram v Oriovac, kjer je ravno zdaj zbirališe ubozih bosniških ubeglih sirót. Mislim, da s tem, ko sem razdeljenje izročil usmiljenim sestram, se bode naj gotovše dosegel namen dobrotnikov; ne manj pa tudi s tim, da sem denar izročil generalu Molinari-u, oziroma tukajšni generalkomandi, ki kakor vojniško mejno opravištvo ima oskerbovati za uboge Bošnjake. To, kar dobivajo od avstrijske vlade, namreč po 7 soldov za osebo na dan, komaj zadostuje, da prav narhujši lakoto utolažuje. Še več kakor ta državna podpora mora storiti usmiljenje in milošnja. Zakaj general Molinari, ki je sam obiskoval kraje, koder bivajo ti revni ubežniki, mi je sam pravil, da njih revšina je silo velika in so pomoči kaj močno potrebni.

Kakor č. g. vidite iz priloženega delitvenega izrezka (gl. na koncu), bil je ta denar po velikosti potrebšine poslan zadevnim okrajnim vradnijam z določnim ukazom, da naj se med naj bolj potrebne porazdeli.

Menim, da nobene poti ni bolje in zanesljivše, da se denar oberne v namene darovalcev. Iz zanesljivega vira vém, da ubežniki v Molinari-u časté svojega očeta, varha in naj večega dobrotnika, ker ravno on jim je pridobil tudi podporo od države (namreč po 7 soldov na dan za osebo).

Smete toraj č. g. s porabo tega denara biti čisto mirni, in baron Molinari mi je naročil, naj Vam v imenu

obdarovanih sporočim naj serčniši zahvalo za ta tako zdatni znesek. S prav serčnim bratovskim pozdravom bivam itd.

F. Hoepferger.

Razdeljenje:

Prečastni g. Fidelis Hüpferger, kanonik i superior samostana milosrdnih sestarah u Zagrebu, predao je od presvietle gospoje grofice Jankovićeve na podpora stradujućih bosanskih bjegunacah primljenu svotu od 30 forintah, a uredništvo „Zgodnje Danice“ u Ljubljani preko urednika, prečastnoga g. Luke Jerana, izručilo je u istu svrhu svotu od 295 for. 50 novč., ukupno 325 fr. 50 nov. a. vr., c. kr. glavnomu zapovjedništvu kao krajiškoj zemaljskoj oblasti.

Dočim se ovim u ime stradajućih izriče čovjekoljubnim darovateljem javna hvala, ujedno se primjećuje, da je ta svota prema razmjeru bjegunacah razdijeljena, da se odmah izruči stradajućim bosanskim obiteljem, što su ovdje zatočene, sliedećim načinom i to:

kotarskomu uredu u donjem Lapcu	30 for. — nov.
„ „ „ Rakovici	10 „ — „
„ „ „ Slunju	15 „ — „
„ „ „ Petrinji	80 „ 50 „
„ „ „ Glini	90 „ — „
„ „ „ Dubici	60 „ — „ i
„ „ „ Vrginmostu	40 „ — „

Ukupno 325 for. 50 nov.

U Zagrebu, 20. listopada 1875.

C. kr. gl. zapovjedništvo kao krajiška zem. oblast.

Mollinary, f. z. m.

K temu bodi pristavljeno, da 30. oktobra smo zopet posalali preč. gosp. kanoniku Hoepfergerju u ravno ta namen nam privatno proizročenih 53 gl. 75 kr. in precej nato še veliko vrečo obleke.

Blagoserčni tergovac gosp. J. Fabian ni le samo z naj veći priljudnostjo, ampak tudi še z lastnimi stroški oskerboval pošiljatev obleke. Vr.

V Celovcu so bile 17. vinotoka procesija sv. leta dokončane. Ob koncu zadnje procesije, ktere se je 7—8000 ljudi vdeležilo, so mil. škof Valentin spregovorili nektere prav serčne besede do pričujoćih, in v teh besedah je tudi omenjeno, kakošne so bile procesije. Vikari pastir je rekel:

„Ljubljeni v Kristusu! Naše procesije sv. leta so dokončane. Če bomo še kterikrat take doživeli, je le Vsega vedoćemu znano. Toiiko stanovitiši pa bodi vtis tega, kar smo te tri nedelje vidili, slišali in storili. Vidil sem jih tisuće in tisuće iti za podobo Križanega, hoditi od cerkve do cerkve, brez razločka stanú in starosti, — vsi so šli kakor otroci ravno tistega Očeta v nebesih, kakor odrešenci ravno tistega Zveličarja. Slišali smo skor nepretergane glasne cerkvene molitve. Poniževali smo se pred Bogom, in spoznavali smo očitno pred ljudmi svojo vero. Bilo je skazovanje pobožnosti, kakoršno je naše mesto pač malokrat vidilo. Prosti prostori so bili kakor razširjene cerkve; bogoljubno obnašanje tistih, ki so se vdeleževali, je spoštovanje budilo vaim, kterih serce še ni zaklenjeno povzdigovanju k Bogu.

Kako še le je moralo pri sercu biti meni, ko sem vidil, da na moje prosto povabilo ste prišli v tolikem številu in ste tako lepo skazovali pobožnost in spokornega duha! Ali mi ne bo to poroštvo, da Vaša vera ni mrtva, Vaše upanje ne ugasnilo, ne omerzoila Vaša ljubezen? Zato si ne morem kaj, ter svoje serčno veselje, globoko hvaležnost in odkritoserčno priznanje zdaj pred sklepom našega spokornega opravila glasno razodenem.

Kakor je apostelj narodov Filipijane, tako pa tudi jest Vas opominjam: „Bodite stanovitni v Gospodu“.

Bodite stanovitni v Gospodu — nikar ga ne zapustite — Vi, ki ste se z dobro svetoletno spovedjo z Njim že spravili in ste ko zastavo mirú prejeli angelski Kruh. — Stojte stanovitni v Gospodu Vi, ki niste še spolnili vsih pogojev za sveto leto. Od dobrih sklepov, ki ste jih ta čas storili, ne odjenjajte z nevarnim tolažilom: je še čas. Prevdarite besedo sv. papeža Gregorija: „Bog nam je res obljubil odpušenje, ne pa jutrišnjega dneva!“ Stojte vsi stanovitni v Gospodu in vselej ga serčno spoznavajte, kakor ste ga zdaj tako določno spoznavali!

Z Davidom, kteri je blizo svoje smerti z velikim veseljem gledal množice, ki so nosile darove za pripravu k tempeljnovemu zidanju, molim k Bogu: „Gospod, ohrani to dobro voljo!“ V naj svetejšem Zakramentu pričujoći Sin Božji, čigar blagoslov boste precej prejeli, naj reče k tej prošnji svoj vsegamogoćni „Amen“, to je: „Zgodi se!“

Razgled po svetu.

Laško. Škof v Regiji in Emiliji je zvedil, da se ima v ondodnem mestu u neki hiši pričeti shod za razširjanje krivoverstva. V dolžni skerbi za svoje ovčice torej mestu in vsi škofiji po naj pravićniših postavah sv. Cerkve zaterjuje in pripominja, da so izobćeni (ekskomunicirani) vsi tisti, ki k temu pomagajo (tedaj tudi kdor stanovanje, sobe dá k takim krivoverskim počevanjem), ki se shodov vdeležujejo, ki k temu svetujejo itd., in odveza od tacega izobćenja je višjim prideržana.

Angleško. V kratkem bodo u Londonu začeli zidati novo stoljno cerkev, ki bode velika, kakor je sloveća cerkev Marije Device (Nôtre Dame) u Parizu; 400 čevljev bo dolga, 144 č. široka in nad srednjo ladijo bo 130 č. visokosti. Zidana bo po angleškem zlogu 13. stoletja. Katoliška gorećnost bode zveršila to imenitno delo. Prvi se je podpisal kardinal Manning za 25.000 frankov. (Že prej mu je bilo u ta namen od družih izročeno 425.000 frankov.) Med podpisanimi so tudi: avstrijski cesar in cesarica, Izabela Španjska, in vse naj imenitniše angleško velikaštvo. — U drugem oddelku londonskega mesta je kardinal 29. sept. pričel zidati novo cerkev za ondodne Nemce tistega okraja. — Škof u Birmingham-u je 28. sept. posvetil novo cerkev na čast sv. Katarine Sienske. Tudi zidanje toliko cerkev kaže, kako mogoćno se razširja katoliška vera na Angleškem in kolikanj goreći so angleški katolićani.

Iz Poznanskega. Posvećeni škof Cibihovski, kterega je pruska „človekoljubnost“ zarad posvećevanja sv. olja na veliki četertek obrodila za celih 9 mescev u temnici, je bil 19. kim. v ječo odpeljan. — Kanonik Kurovski, ki je bil ko apostoljski delegat nedavno na dva mesca u ječo obsojen, je bil 21. kim. o pol-štirih zjutraj iz poznanske ječe odpeljan u temnice krajne sodnije Košminske. Tukaj je pruska „olika“ tudi škofa Janiševskega terpinćila nekoliko mescev, ki je pa zdaj u pregnanstvu. — Kdo se bode potem čudil, ako je res, kar berlinski listi pišejo, da bolezen Bizmarkova u resnici hujši prihaja, da nepokoj u ćutnicah se ne dá z ničimur potolažiti, in mu ne dá spati. Kako bi pač mogel mirno spati on, zarad kterega mora toiiko mućencev po jećah in u pregnanstvu ćuti, terpeti, žalovati? —

Pruski kultus-minister Falk (to je, Skopec, u pravem pomenu?) ima polno mavho osnov zoper katoliško Cerkev. Med drugimi predlogi je boje tudi postava, ki bi prepovedovala vsako božjo pot, procesijo ali drugo versko skazovanje zunaj cerkve!

U Paderbornu je bil škof plaće ogoljen, odstavljen,

na terdnjavo odpravljen in tam pripert. Od tam je sam se umaknil na tuje, ker je zastoj čakal na privoljenje v bolehnosti podati se v toplice. Škofovo poslopje je mestni komisar v oskerb vzal. V mladenškem semenišu je bilo poprej 60—80 mladenčev, zdaj jih je še 14. Bilo je tudi bogosloviše, zdaj je čisto prazno. Bilo je modroslovsko-teologiško učiliše, ki je imelo velikrat čez 150 mladih gospodov v naukih; zdaj so profesorjem porabili plače, sobe in staniša zapečatili. Drugo duhovno semeniše, nekdanj s 60 gojenci, jih zdaj še četrtert del tega nima. Bila je duhovna vradnija, generalvikarijat. Zdaj tega ni več; poslopje, pisma, zaloge — vse je porabil deržavni komisar Himly. Ravno ta po vsi škofiji razpošilja ukaze, s kterimi se župniki globijo, ker tistih Cerkvi nasprotnih postáv zavoljo vesti ne smejo zverševati. Kanonikom so ugrabili vso plačo iz deržavnih pomočkov (davke od katoličanov pa vender pobirajo). V cerkvi se skoro že ne more slovesna Božja služba obhajati, ker ni strežnikov (dijakonov in subdijakonov). Pregarji so iz Paderborna jezuite in frančiškane. Dopisnik v „Liberius-Botu“ pa meni, da prišlo bo še vse huje, kar bodo pa čutili tudi začetniki preganjanja ter rogovileži sami. — Na Poznauskem imajo pruske sodnije opraviti zarad pomoči, ki si jo duhovni pri spovedovanji („odpustkih“) med seboj skazujejo. Na veliki Šmaren so v Gnjeznu bili pri kosilu mnogi duhovni in župan z njimi, kteri pa je vstal in šel jih ovadit k deželnemu svetovalcu. V Gluhovem je ravno zdaj 60 duhovnov v preiskavi zarad „odpustkov“. — Pa naj reče kdo, da se kramarji nove svobode v cerkvene reči ne mešajo!

Drobne novice. Laški frajmavrarji so nemškemu cesarju, ko je bil na Laškem izročili adresu. V tem pisanji pravijo med drugim ti masoni, da so „štamani“, ker smejo cesarja imenovati „Gospoda in brata“. No lepi so to bratje, nad kterimi Velim najberže natihonva, plentuje!“ — Mednarodni odbor, ki se je zbral v Parizu za podporo bosniških in ercegovskih ubeglih sirót, si je djakovskega škofa Strosmajerja izvolil za podpredsenika, ki je daroval za ubegle 10.000 gl. — Na papirji se je Turk že poboljšal v svoji goropadnosti do kristjanov; če bode pa v resnic volka v poboljšanji prekosil, mora še le pokazati. Veliki vezir namreč v okrožnici obeta nekoliko ravnopravnosti za razne verstva. — Lep izgled je dal katoliški odbor v Parizu, ki je v cerkvi Marije Device „Zmagovalke“ oskerbel sv. mašo za pariške dobrotvoljce, preden so se podali k svojim polkom. Č. g. Chevojon je imel do njih kratek ogovor. Po nekterih družih mestih so ravno tako storili. — Francoski časnik „Univers“ je eno jutro iz ene roke dobil tri tisuče lir za cerkev presv. Jezusovega Serca. Ravnokar je bila posvečena v Parizu druga nova cerkev v duhovniji sv. Sulpicija, ki stane čez 3 milijone frankov. Dokler se bo tako godilo, rudečkarji še ne bodo pozobali Francoskega, če tudi se nekaj ustijo. — G. Kuhn, eden naj slavnih pravnikov v Palatinatu, se je odpovedal Lutrovim zmotam in je prestopil v katoliško Cerkev. Milgsp. Pavli, apostoljski namestnik v Valahiji, je 26. sept. postavil og-lni kamen za novo katoliško cerkev v Bukareštu. — Notarji v Bezieres-u so sklenili, da ob nedeljah bodo zapirali svoje pisarne: njih izgled je posnemalo veliko tergovcev, ki so se v enakem hvale vrednem sklepu zedinili. (Bog daj tako serčno misel tudi Ljubljancem, kteri čedalje bolj nečast delajo Bogu z oskrunjevanjem dni Gospodovih.) — Za katoliško vseučiliše v Lill u na Francoskem je podpisanih že milijon frankov. — Grof Bernard Stolberg, vnuk slavnega pesnika, je v Holandi stopil v jezuitski red. Dve njegovi sestri in dvé sestrični so pregnane iz Bizmarskije, ker so druž-

nice katoliških redov. — 6. kim. je v Carigradu ne-
previdoma umrl eden naj glavniših podpornikov armen-
skega razkolništva, človek, ki je z oboroženo močjo na-
padal katoliške cerkve; človek, ki je očitno zaničeval
pisma in pečatnice Pija IX. (Ancora.) — Kakošno oliko
razširjajo liberalci?... Katoliški časniki o peti oblet-
nici bogoskrunskega posiljenja Rimskega mesta po fra-
masonih so zanikarnim liberalnim katoličanom, ki so
napadu na Rim ploskali, dopovedali, kaj so ti reše-
valci in zedinovalci v tem času za človeštvo storili.
Zaterli so v Rimu 120 kloštrov; nadomestili pa so jih s
142 „lupanari.“ Zakrite si obličje, kteri golčite o „oliki“!
— Kardinal viksi škof v Ferari v okrožnici do svojih
ovčic pobija in obsajuje brezbožno časništvo, in opo-
minja jih, da naj podpérajó razširjanje dobrih bukev
in katoliških časnikov. — V Buenos-Ayres-u (Argentinska
republika La Plata) je bilo v prvem četrtertletji na
znanjenih 1700 „falimentov!“ K temu ni všteti boje ne
dosti manj taci, ki so prijazno poravnani s tim, da
plačujejo po 20 ali 40 za stotino. To pa gre zmiraj dalje
in zadeva perve biše. Mesto šteje blizo dve sto tisuč
prebivalcev. Po deželi je tolika suša, da ne morejo polja
obdelovati in živina poginuje, ker nima kermé. Lep nasle-
dek švindelske ére! — Dela za podmorsko cesto skoz Ka-
nal-la-Manche med Francoskim in Anglškim so se te
dni pričele pri „Calais-u.“ — Na Laškem so povodnji
naredile veliko škodo. — Novo nadzorstvo pri denaru
je znašel nadzornik v Cerignoli v „blaženi zedinjeni
Italiji.“ Prejemavec v neki kasi je spoznal, da zmanj-
kuje denara skorej vsak dan in je bil v naj veči zadregi,
ker vsi vradniki so bili pošteni in ni ga bilo nobenega
tujca razen inšpektorja A. N. Prejemavec si v stiski
izmislil pomoček in priravná zvonec tako, da precej kar
močno zazvoni, kader se kdo kase dotakne. Kmalu je
zvonec zapel, in uganite, kdo je bil tat?... Inšpektor
sam, ki je kradel, ne da bi pregledoval! Spoznal je
hudobijo in bil gnan pred sodnjo. — Tudi v Greciji je
neki lačen Kumunduros prišel ministerstvu na čelo, ki
bi rad kloštom njih kruh snédel. Naznanil je namreč
ta „poštenovič“, da s klosterskim premoženjem hoče
napraviti nekaže kmetijske banke! Prebivalstvo na Gre-
škem, kakor je znano, je greško-nezedinjene vere in
torej govorjenje o razkolniških „kaludjerih“. — Ge-
nevška vlada v Švici je naj prvo prepovedala očitne
procesije, potem očitno nošo duhovske obleke. Čudo,
da ti „kulturkrošnjači“ niso celo prepovedali kacega
duhovna v košu nesti po ulicah! Zgodilo se je pa, da
20. sept. so bili domači duhovni v civilni od škofa
Mermilloda predpisani obleki, zraven teh pa toliko
tujih duhovnov v dolgih talarjih, kakor nikoli poprej;
toraj nova zadrega. Konec teh „liberalnih komedij“ pa
je ta, da celo protestantje zasmehujejo te prostomiselske
bedake, ki imajo sicer natlačene usta in napete šobe
zgolj same svobode, pa so beriči perve verste.

Cvet in sad zveste molitve.

Preserčna zahvala. Blagovolite, prosim, sledeče
verstice v „Zgodnji Danici“ ponatisniti kot vzrok in
mali spomin nar toplejše neizrekljive zahvale Naši ljubi
Gospej presvetega Jezusovega Serca. Obljuba je bila
namreč storjena, če Marija v nar hujših stiskah rešitev
od Boga izprosi, se očitno v vašem listu zahvaliti.

„Tebi t-daj, o Marija, nar dobrotljivai Mati! za-
dostno se zahvaliti nimamo besedi, zmazne niso naše
moči! Le naše ponižne odkritoserčne serca darujemo
Ti v nar toplejšo zahvalo. —

Stiska v naših denarstvenih zadevah dosegla je
bila verbunec — ne ure več... Treba je bilo le prodati

živino, — nar dražje in nar važnije blago kmetovalsko, — od nobene strani že ni bilo več pomoči upati. Mnogo devétdnevníc k Naši ljubi Gospej presvetega Jezusovega Serca smo v ta namen opravili, — brez vspeha, — Marija se za zdaj ni dala preprositi, sej tudi mi nismo bili vredni, — zaslužili smo take skušnje. Vendar kadar je zadrega nar večji, je Očetova roka nar bližej . . . K sreči, — došel nam je s pripomočjo neke dobre roke v zadnjem trenutku dotični znesek za izplačanje. —

Tudi vsem, ki so za nas kako molitvico, ali vsaj kak zdihljaj Bogu darovali, izrekamo s tem nar topljšo zahvalo in hočemo se njih tudi mi večno v molitvi spominjati.

Medvodami, kmetiška družina.

J. J.

Zahvala. Po silno nevarni bolezni sem bila brez službe, brez denara, brez domačih in svojcev, brez pomoči, in zastonj sem službe iskala, zastonj se za njo priporočevala. V naj bolj žalostnem stanu sem se obrnila k Naši lj. Gospej presv. Serca in z vsim zaupanjem pričela 9dnevnico. In res — tisučera hvala preusmiljeni Pomočnici in tolažnici žalostnih, naši ljubi Gospej! — že drugi dan me iz cerkve gredočo vpraša neznana mi gospa, če bi hotla k nji v službo iti? Vsa razveseljena sem še tisti dan stopila v službo, v kateri sem srečna in zadovoljna.

V Ljubljani 1. listopada 1875.

M. Z.

Prošnja. Neki terdovraten človek je družnikom Naše lj. Gospe presv. Serca v molitev prav serčno priporočen.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Č. g. A. Dolinar, kaplan na Dobravi, je prišel v Alojzijeviše za prefekta; č. g. Šim. Zupan iz Mengša na Dobrovo za duh. pom.; č. g. A. Masterl od sv. Petra v koroško Belo za administr.; č. g. Jan. Zagorjan k sv. Petru; č. g. P. Kramar iz Polhovega gradca v Selce; č. g. Ljud. Škufca iz Selc, v Polhov gradec; č. g. Fr. Andrijak v Črni verh pri Idriji; č. g. Val. Pečnik na Berdo; č. g. J. Brezovar na Ig.; č. g. Avg. Jesih iz št.-Vida pri Vipavi v Borovnico; č. g. Val. Jereb v Drago; č. g. Jak. Lebar k Stari cerkvi na Kočevsko; č. g. Jož. Pekovec v št.-Jernej; č. g. Jož. Golmajar v stari Log na Kočevsko; č. g. Lor. Gerzin v Kostelj; č. g. Jož. Poklukar iz Vinice v Metliko; č. g. Jak. Vindišer z Vojskega v Vreme; č. g. Jan. Klofutar iz št.-Jerneja v Prečino; č. g. Val. Klobus z Vrem na Vojako.

† **G. Jan. Denkelj**, c. kr. deželno-brambovski stotnik, dober katoličan, je po prejetih ss. zakramentih 27. t. m. umerl. Bog mu daj večni pokoj!

Za mark celo škatljo in še po verhu, ne vemo, iz čegavih rok, Bog plačaj! Poslali jih bomo dalje v prid ajdovskih otrok.

Goriško. Iz velikih Žabelj se naznanuje v „Gl.“, da je g. Goršič iz Ljubljane za ondotno cerkev naredil kaj dobre orglje in si tudi na Goriškem pridobil zaupanje, ki ga ima na Kranjskem.

Vodstvo goriške bratovšine sv. R. Telesa gg. duhovnom naznanja, da za prošnje odločeni čas je do konca grudna t. l. Število udov se je naraslo na 4304. Kteri so še kaj na dolg naj gledajo poravnati.

Tudi kapucinskega samostana v Gorici so se nesramni tatovi lotili in odnesli za kakih 40 gl. vrednosti!

V Avgustiniše na Dunaj viših naukov se učiti sta šla gg. Jož. Godnič in Ant. Gregorčič.

Novi oklepni parnik „Janez Avstrijski“ je bil v Terstu 25. okt. v morje odrinjen. Okovarjen bode z 38 kanonami kruparicami in 366 možmi; moči ima za 650 konj. V delu je tudi fregata „Cesar Maks“. Ta dva parnika domestujeta dva že razdjana enacega imena, ki sta bila iz lesa stesana pred 15 leti.

V Praškem nadškofovskem semenišu je letos samo 59 bogoslovcev.

Dr. Rohling, sloveč znanec semitiških jezikov, je šel iz Rima v London in bode ondi na novi katoliški univerzi profesor bibliške teologije in jezika. Le-ta je ravno tisti, ki je spisal delo: „Der Talmudjude“ (jud po talmudu, pri Th. Mourku v Pragi) in je bil obljubil 1000 terdnjakov tistemu, ki bi mu dokazal, da je kateri njegovih citatov napčen. (Blah.)

Od sv. Petra v ameriški Indijani 13. oktobra piše preč. o. Leon Osredkar preč. o. Saleziju in pravi med drugim:

Tukaj v Indijani letos nismo imeli dobre žetve; pšenica, glavni pridelek te okrajine, je bila večji del pozebla, in grozdje je skoro vse pognjilo. To bomo še toliko huje čutili, ker ravno letos smo pričeli novo šolo zidati, ki nas bo stala 5000 dolarjev. Vlada nič ne pripomore, ker poslopje bo za katoliško farno šolo. Ako bi hotli zidati prosto ali komunsko šolo, bi nam okrajni šolski zaklad prevzel stavbine stroške, toda potem bi se smela vlada v šolske reči vtikati. Te komunske šole brez verskega poduka so edina krivica, čez katero se imajo katoličani pritoževati, zlasti po mestih, koder so pomešani protestantje in katoličani. Pri nas po deželi reč ne gre tako natanko. Koder po celih šolskih okrajih stanujejo katoličani, se nam izplačuje tudi delež, ki zadene tistih 6 mesev, ko se daje poduk v prostih šolah, akoravno se učil po katoliško; kar še primanjkuje, dokladajo starši, da zamoremo po 10 mesev na leto šolski poduk dajati. V tem primérleju se mora učeniški novinec podvreči izpraševanju iz angleščine. Ako mu spodletí, se mora dati še enkrat izprašati, in ako tudi zdaj še ne dostane, srenja pa ga želi imeti, vender dobí privoljenje, ker tukaj vlada ljudstvo, ki se navadno ravna po fajmoštrovem svetu.

Dobrotni darovi.

Za novo napravo bolehnih v Ljubljani: Prejel gosp. Heidrih posebej: iz Stare cerkve na Kočevskem 6 gl. 15 kr.; č. g. M. K. iz Slapa 50 gl.; iz Planine pri Vipavi 6 gl.; iz Idrije 28 gl.; č. g. K. Fr. K. v Ljubljani 100 gl.; Grajska fara na Gorenjskem 40 gl.; Moravska fara 100 gl.; iz Lučen 6 gl.; iz Litije 9 gl.; iz Svibnega 10 gl.; iz Kolovrata 2 gl.; č. g. A. St. v Komendi 10 gl.; č. g. A. v Semiču 10 gl.; iz Preddvora 17 gl. — Iz Leskovic č. g. U. Zupan 7 gl.

Za Dolenjce s točo poškodovane: Iz Kolovrata č. g. A. Zorman 2 gl.

Za sv. Očeta: Iz Planine (prejel po g. Heidrihu) 2 terdnj. = 3 gl. in 1 gl. sr.

Za afriškanski misijon: Iz Kolovrata č. g. A. Zorman 2 gl.

Za ubegle Ercegovince in Bošnjake: Iz Zlatega polja po č. g. K. Lapajnu 3 gl. 32 kr. — Z Ježice duhovni pastir in farani 9 gl.